

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Epistolarvm [epistolarum] D. Philippi Melanchthonis
Farrago**

Melanchthon, Philipp

Basileae, 1565

VD16 -M3220

De adoratione et eleuatione Sacramenti

[urn:nbn:de:bsz:31-312770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-312770)

populus sacerdotis eleuationē ualere pro alijs, mutandum esse morē dices. Secundō, eleuatione confirmatur circumgestatio, quæ sine ulla dubitatione est idolomania. Nam Deus non est ad ullam rem alligandus, ubi se non suo uerbo alligat: ut non est alligandus ad statuas. Non autem alligatur Christus ad panem, sed ad actionem in usu sacramenti: nec adest propter panem, sed propter sumentē. O' horrēdas tenebras, quas pōiſſices, reges, principes, monachi in Ecclesia defendunt: quas utinam Christus aduentu suo citō depellat. Turcica arma puniunt hanc prophanationem cœnæ Domini, tot iam seculis hærentem in Ecclesijs. Bene uale, 1548.

DE ADORATIONE ET ELE
uatione Sacramenti.

Nobilitate generis, sapientia & uirtute præstati domino, Eustachio à Schlieben, cōsiliario inclyti principis Electoris, domino patrono suo colendo, Phil.
Mel. S. D.

Præstantissime uir, nobilitate generis, sapientia & uirtute excellens: Si pastor ille ideo prohibet adorationem, quia negat præsentiam ueram & realem Christi in uero usu sacramenti, remouendus est à gubernatione Ecclesiæ. Displicet mihi mouere certamina, nō inquisitis fontibus: sed magis

gis mihi displicet, quoddā dissimilitudo est in Ecclesijs
etiam harum regionum. Alibi retēta est eleuatio, a-
libi abolita: & hæc nulla communi deliberatione
facta sunt. Hæc nunc breuiter respondeo. De tota
causa cum eruditis non recuso colloqui. 1554.

Scriptum D. Philippi, ad prædicato-
res in Francia, de eleuatione Sa-
cramenti.

Pezel II, 148.

Anno 1542 Lutherus suo iudicio, non relatare
ad aliorū deliberationē, iussit omitti ritum leuandi
Sacramentum. Cum autem sequerentur uenenate
reprehēssiones, & uenirent ad eum hospites multi,
quorū aliquos nominare possem, etiam insuauiter
sciscitantes causam, ait se his tribus causis motū esse.

Primum dicebat, cum tollenda sit ex Ecclesia
persuasio impia, fingens sacrificulos offerre Chri-
stum pro uiuis & mortuis, & hac oblatione eis me-
reri remissionem peccatorum: sitq; hic ritus leuan-
di neruus illius persuasionis. ideo se etiam hunc ri-
tum uelle abolitū esse: quia solius Christi est ingre-
di in sancta sanctorum, & seipsum offerre, cum ui-
dit et sustinuit iram æterni patris effusam in ipsum
propter nos. Ideo dictum est, Vna oblatione con-
summauit sanctos suos. Græci dissimiles canones ha-
bent: in uetustiore non fit mentio huius oblationis.
sed recentior sic loquitur, offerri ibi Christum: &

tamen

83.
tamē mitigat, Tu es qui offers, τὸ εἶς ὁ ἄριστος
ναὶ ὁ ἄριστος ἁγίος.

Secundā causam esse dicebat: Cū nihil habeat
rationem extra usum institutum, nolle se confirma-
re circum gestationem, in qua adoratur panis, cū
ibi nequaquam habeat rationem Sacramenti: sed in
sumptione uerē adesse Christum, & uera eius nos
sibi membra facere, & liberē adesse. Ac uolebat Lu-
therus abominandas questionēs tolli: qualis est,
Quid rodāt mus, rodens panem consecratum?

Tertiam causam addebat, taxandam esse popu-
li persuasionem, quæ fingat bonum opus esse ui-
dere illum ritum leuandi: & eo uiso concipitur
falsa fiducia, & negligitur pœnitentia & uera in-
uocatio.

De his causis eruditi & pij cogitent: quæ quidē
postea multas Ecclesias mouerūt, ut Lutheri exens
plum imitarentur. Abolitus est hic ritus leuandi in
omnibus Ecclesijs Electoratus Saxonici, in plu-
ribus Ecclesijs Misnie & Silesiæ, in tota Turingia,
in omnibus Ecclesijs Saxonici instauratis: Ham-
burgæ, Lubecæ, Luneburgæ, Brunswigæ, in tota Po-
merania, in ducatu Mezalburgensi, in regno Dani-
co. Bene & feliciter ualete. Pridie calend.

Februarij, 1554.

Duo

96

Duo iudicia de coena Domini, per D. Philippum Melancthonem Vuormaciae scripta.

Nihil dubium adorationem Papisicam in circumgestatione panis, & repositione, & oblatione, idololatriam esse. Nihil habet rationem sacramenti, extra usum à Deo institutum. Creatura enim sacramenta facere non potest. Instituta autem est sumptio, in qua cum pane & uino uerè & substantialiter adest filius Dei: & testificatur hac externa sumptione, quòd uerè faciat nos sibi membra: & se & sua bona nobis communicet. sicut Hilarius inquit: Hec sumpta & hausta faciunt ut Christus sit in nobis, & nos in Christo. Nec fit conuersio substantiae panis. Cùm autem facta sumptione descendit panis in uentrem, alteratur: estq; iam cibus corporalis, desijt ratio sacramenti, & ideo omittatur haec absurda phrasìs: Corpus Christi uel Christum descendere in uentrem. Nec Lutherus ponit conuersionem substantiae panis, sed ponit synecdochen: uidelicet sumpto pane & uino uerè sumi corpus et sanguinem. Ad hanc synecdochen congruunt & Pauli uerba, quae tantum de usu instituto loquuntur, Panis est uerba corporis: id est, quo nobis comunicatur corpus Christi. Post hunc usum, cùm panis alteratur in uentre, nõ alius usus est panis. Viuentur sermones prophani, & doceantur homines

de

de ratione sacramenti, uidelicet de testificatione,
quod sumus membra Christi. Deinde de uera conso-
latione, que est manducatio spiritualis.

Secundum iudicium.

Non dubium est, Papiſticam adorationem in cir-
cumgeſtatione, repositione, & oblatione, simplici-
ter idololatricam eſſe: quia nihil habet ratione ſa-
cramenti extra uſum inſtitutum, cum nulla creatu-
ra poſſit ſacramentum facere. Inſtitutio autem diu-
ina tantum de ſumptione loquitur, ut ſcriptum eſt: Ac-
cipite, manducate. Item, Panis eſt *νοῦνοια σώματος*.
Hec uerba expreſſe de ſumptione loquuntur.
Sic et Hilarius de ſumptione loquitur: Hec ſumpta
& hauſta faciunt ut Chriſtus ſit in nobis, & nos in
Chriſto. Eſt autem uerè & ſubſtantialiter ad eſt ſi-
lius Dei, & in ſumptione faciès nos membra, et te-
ſtificans nos eſſe ſua membra, & nos conſolans: ta-
men non ponatur conuerſio panis uel incluſio lo-
calis, ut Papiſtæ docent. Et quidem expreſſe inquit
Theodoretus, doctus & antiquus ſcriptor, *φύσις ἴ-
μεταβάλλον*. Et Epiphanius inquit: *ἕξωσις μὴ ἄ-
ἔγρος ἐστὶ, ἢ δὲ δύναμις ἐπιγυῖα ἐστὶ ἐν αὐτῷ εἰς
σώου ὄνομα*. * Nequaquam igitur dicendum eſt, de-
ſcendere corpus Chriſti in uentrem, aut dentibus
atteri, ſicut in Papiſtico decreto dicitur. Lutherus
autem etiam ſynecodocheu expreſſe probat,
& ſæpe eam repetit.